

**QORI NIYOZIY NOMIDAGI TARBIYA PEDAGOGIKASI MILLIY
INSTITUTI**

«TASDIQLAYMAN»

**Qori Niyoziy nomidagi Tarbiya
pedagogikasi milliy instituti direktori**

X.Ibraimov

«31» 10 2024-yil

«MA'QULLANDI»

**O'zbekiston Respublikasi Oliy
ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
huzuridagi OAK raisi**

A.T.Yusupov

«31» 10 2024-yil

**13.00.02 – «Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (tarbiya metodikasi
yo'nalishi bo'yicha)» ixtisosligi bo'yicha malakaviy imtihon**

D A S T U R I

**O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi**

**Rayosatining 2024-yil «31» 10 363/4 -sonli qarori bilan
tasdiqlangan**

TOSHKENT – 2024

ANNOTATSIYA

Dastur 13.00.02 – Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (tarbiya metodikasi yo‘nalishi bo‘yicha) ixtisosligi fani bo‘yicha mutaxassislikka talabgorning nazariy va kasbiy tayyorgarligi darajasi, uning ushbu fanning shakllanishi va rivojlanish tarixi, umumiy konsepsiyalari va metodologiya masalalari, manbalari, shu bilimlar tarmog‘ining asosiy nazariy va amaliy muammolari, mavjud materialni nechog‘lik bilishini aniqlab berishi, uning ilmiy adabiyoti, shu jumladan, chet el davriy nashrlarini hamda ilmiy tadqiqotlarning zamonaviy usullarini qanchalik egallaganlik darajasini aniqlash maqsadida tuzilgan bo‘lib, unda tarbiyaviy ishlar nazariyasi va metodikasining umumiy masalalari bilan bir qatorda o‘ziga xos xususiyatlarini aks ettiruvchi tushunchalar, bilim va ko‘nikmalarga qo‘yiladigan talabalar, imtihon savollaridan namunalar tavsiya etilgan.

Tuzuvchilar : p.f.d., prof. R.G.Safarova
p.f.d., prof. X.Tojiboyeva

Taqrizchi: p.f.d., prof. M.Quronov

Ushbu dastur institut kengashining 2024-yil 30 - avgustdagi 9/16-sonli yig‘ilishida tasdiqlangan.

KIRISH

Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosligi respublikamizda amal qilayotgan "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunni amalga oshirish mexanizmlarini to'laqonli ro'yobga chiqarishni ta'minlashning asosiy omillaridan biri bo'lib, uning o'ziga xosligi tadqiqotlar sohasi va yo'nalishining keng qamrovli ekanligi bilan belgilanadi. Mazkur ixtisoslik doirasida tarbiyaviy ishlar nazariyasi va metodikasi va fanga oid muammolarning maktabgacha va maktab ta'limi, professional ta'lim, dars va darsdan tashqari ta'lim, oliy va oliy ta'limdan keyingi ta'limga oid pedagogik muammolar hal etilishi ko'zda tutiladi. Mazkur ixtisoslik pedagogika fanining O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimida tarbiyaviy ishlar nazariyasi va metodikasining ilmiy asoslarini ishlab chiqishga oid muammolarni tadqiq etuvchi mustaqil soha bo'lib, mazkur ixtisoslik bo'yicha bajarilgan dissertatsiya ishlari Respublikamiz uzluksiz ta'lim tizimidagi tarbiyaviy jarayonlarning metodik ta'minotini yaratishga muayyan darajada hissa qo'shishi nazarda tutiladi. Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosligida amalga oshirilgan tadqiqotlarda jamiyatning ijtimoiy-madaniy, ma'naviy-ma'rifiy jabhalardagi o'zgarishlar asosida tarbiyaviy jarayonlarni rivojlantirishning ilmiy-pedagogik, metodik asoslari, metodlari, shakllari, vositalariga bag'ishlangan ilmiy-nazariy, amaliy-metodik muammolar tadqiq etiladi.

Fanning umumiy masalalari. Tarbiya ijtimoiy-madaniy fenomen sifatida. Tarbiya va shaxs. Tarbiya va jamiyat, tarbiya va madaniy rivojlanish jarayonlari. Tarbiya umuminsoniy ijtimoiy tajribani egallash vositasi. Tarbiyaviy jarayonlarning metodologik asoslari. Tarbiya jarayonining mohiyati, harakatlantiruvchi kuchlari, qarama-qarshiliklari va mantiqiy tuzilmasi. SHaxsni tarbiyalash qonuniyatlari va prinsiplari. Tarbiyaga oid asosiy nazariyalar, ularning vujudga kelishi va rivojlanishi: shaxsni tarbiyalash va rivojlantirish nazariyalari; tarbiyaviy jarayonlarning maqsad va vazifalari. Axloqiy tarbiya nazariyasi va uning namoyondalari; tarbiyaviy jarayonlarning sub'ektlari; tarbiyaga oid bilimlarni mazmunli umumlashtirish nazariyasi; aqliy tarbiya nazariyasi va uning rivojlanish bosqichlari. Tarbiyaviy jarayonlarning asosiy funksiyalari. Tarbiyaviy jarayonlarning tuzilishi maqsadlari va natijalari. Tarbiyaviy jarayonlarni tashkil etishda yosh psixologiyasiga tayanishning ahamiyati. Tarbiyaviy jarayonlarda o'quvchilarga individual yondashishning psixologik asoslari. Tarbiyaviy jarayonlarning pedagogik-psixologik xususiyatlari. Sinf rahbarining tarbiyaviy funksiyalari. Maktab psixologining asosiy vazifalari. Ta'lim muassasalarida psixologik xizmat va uning asosiy yo'nalishlari. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor o'rinboslarining funksiyalari. Ta'lim muassasasidagi ma'naviy-ma'rifiy ishlar. O'quvchi shaxsi va o'quvchilar jamoasi. O'quvchilarni kompleks rivojlantirish muammolari. O'quvchilar tarbiya jarayonining asosiy sub'ekti ekanligi.

Tarbiyaviy jarayonlarda o'zaro muomala va dialogni amalga oshirish muammolari. Kasbiy pedagogik faoliyatning mohiyati. Pedagogik mahoratning komponentlari. O'qituvchi rahbar va tarbiyachi sifatida. Tarbiyaning psixologik qonuniyatlari va amalga oshirish mexanizmlari. Ta'lim muassasalarida shaxslararo munosabatlarni rivojlantirishning pedagogik-psixologik yo'nalishlari. O'quvchilarda ijobiy faoliyat tajribasini rivojlantirish motivatsiyasi. Tarbiyaviy jarayonlarning mazmuni va asosiy prinsiplari. Tabiat, jamiyat, inson, texnologiya va faoliyat usullari haqidagi bilimlar sistemasi. Umummadaniyatni va tajribani egallash va saqlashni ta'minlovchi intellektual va amaliy ko'nikma va malakalar tizimi. Ijodiy tajriba faoliyati. Tarbiyaviy jarayonlarni insonparvarlashtirish va o'quvchilarni ijtimoiylashtirish. Tarbiyaviy ishlar mazmunining milliy va umuminsoniy xarakterga egaligi. Tarbiyaviy jarayonlarni tashkil etishning huquqiy-me'yoriy asoslari. Tarbiya texnologiyalari va metodlari. Tarbiyaviy jarayonlarni oldindan loyihalashtirishda tayaniladigan me'yoriy hujjatlar. Tarbiyaviy jarayonlarni tashkil etishda gender yondashuvning ahamiyati. Tarbiya nazariyasi va metodlari. Tarbiya metodlarining tasnifi. Tarbiyaviy jarayonlarda o'quvchilarni rag'batlantirish va jazolash metodlari. Tarbiyaviy jarayonlarni nazorat qilish metodlari. Tarbiyaviy jarayonlarni baholashda tayaniladigan me'yoriy asoslar. Tarbiyaviy jarayonlarni tashxislash va korreksiyalash metodikasi. O'qituvchi va o'quvchi munosabatlarini tashkil etishda insonparvarlik prinsipining ahamiyati. Psixologik-pedagogik diagnostikaning asosiy muammolari. Ta'lim muassasalarining tiplari va ulardagi tarbiyaviy jarayonlarning xarakteri.

Tarbiyadagi innovatsion yondashuvlar. Mualliflik maktablari. Tarbiyaviy jarayonlarni tashkil etish shakllari. Sinf dan tashqari ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar. Tarbiyaning turlari. O'qituvchi, o'quvchi va ota-onalar orasidagi hamkorlik shakllari. O'quvchilarning o'z o'zini mustaqil rivojlantirishi.

Tarbiya vositalari. Moddiy-ma'naviy madaniyat elementlari va predmetlari tarbiya vositasi sifatida. Tarbiyaviy jarayonlarni modellashtirish. Tarbiyaviy vositalarning turli tumanligi va ularni tanlash hamda tizimlashtirish prinsiplari. Tarbiyaviy jarayonlarda qo'llaniladigan dasturiy pedagogik vositalar. Tarbiyaviy jarayonlarda avdiovizual va kompyuter vositalaridan foydalanish imkoniyatlari. Tarbiyaviy jarayonlarda telepedagogikadan foydalanish imkoniyatlari. Tarbiyaviy ishlar nazariyasi va metodikasining predmeti. Tarbiya metodikalarining tarkibiy qismlari. Sinf dan va maktabdan tashqari tarbiyaviy tadbirlarning maqsad va vazifalari. Darsda o'quvchilarni tarbiyalash va rivojlantirish muammolari: o'quvchilarda ilmiy dunyoqarashni shakllantirish, estetik va ma'naviy tarbiya. O'quvchilarda mantiqiy va obrazli tafakkurni rivojlantirish, fazoviy tasavvurlarni rivojlantirish. Maktab va profesional ta'limda tarbiyaviy jarayonlarni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari. Tarbiyaning empirik metodlari: kuzatish va tahlil qilish. Tarbiyaning nazariy metodlari: taqqoslash va analogiya, umumlashtirish, abstraksiyalash, konkretlashtirish, analiz va sintez. Tarbiyaning tashkiliy shakllari. Tarbiyaviy jarayonlarning o'ziga xos xususiyatlari.

Ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosarining xonasi. Fanlar bo'yicha sinf dan tashqari ishlar va ularning asosiy funksiyalari. To'garak, fakultativ mashg'ulotlar va olimpiadalar tashkil qilish.

13.00.02 – Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosligi bo'yicha imtixon savollari:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy ta'lim, oliy ta'limdan keyingi ta'lim va pedagogika sohasidagi qarorlari, Farmonlari, Vazirlar Mahkamasining qarorlarida belgilangan vazifalar tahlili (so'nggi besh yildagi qarorlar olinadi. Har bir qaror alohida savol tariqasida beriladi)
2. Ijtimoiy muhit va uning inson ijtimoiylashuviga ta'siri
3. Magistrlik dissertatsiyasining strukturasi, metodik ta'minoti
4. O'quvchilarni o'z o'zi baholashga o'rgatish metodlari
5. Ta'lim muassasasida barkamol shaxsni tarbiyalash muammolari.
6. O'quvchilarda mustaqil, ijodiy, tahliliy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish usullari.
7. Bahs-munozaralar va Keys texnologiyasidan foydalanish orqali o'quvchilarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish.
8. Rivojlangan xorijiy mamlakatlarning tarbiya sohasidagi tajribalari.
9. Ta'lim va tarbiya nazariyasi, metodikasi va amaliyotining fan, madaniyat va ishlab chiqarish sohalari bilan o'zaro aloqadorligi masalalari;
10. O'qituvchi va o'quvchilar orasidagi munosabatlarni barqarorlashtirish asosida o'quvchilarning dunyoqarashi, dunyoning ilmiy manzarasini idrok etish ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi;
11. Tarbiyaviy jarayonlar monitoringi
12. Tarbiya sohasidagi ilg'or tajribalarni nazariy umumlashtirish
13. O'z-o'zini tarbiyalash metodlari va texnologiyalari, ularning samaradorligini tahlil qilish;
14. Tarbiya ijtimoiy-madaniy fenomen sifatida.
15. Tarbiya va shaxs.
16. Tarbiya va jamiyat, tarbiya va madaniy rivojlanish jarayonlari.
17. Tarbiya umuminsoniy ijtimoiy tajribani egallash vositasi.
18. Tarbiyaviy jarayonlarning metodologik asoslari.
19. Tarbiya jarayonining mohiyati, harakatlantiruvchi kuchlari, qarama-qarshiliklari va mantiqiy tuzilmasi.

20. Shaxsni tarbiyalash qonuniyatlari va prinsiplari.
21. Tarbiyaga oid asosiy nazariyalar, ularning vujudga kelishi va rivojlanishi.
22. Shaxsni tarbiyalash va rivojlantirish nazariyalari;
23. Tarbiyaviy jarayonlarning maqsad va vazifalari.
24. Axloqiy tarbiya nazariyasi va uning namoyondalari.
25. Tarbiyaviy jarayonlarning sub'ektlari.
26. Tarbiyaga oid bilimlarni mazmunli umumlashtirish nazariyasi.
27. Aqliy tarbiya nazariyasi va uning rivojlanish bosqichlari.
28. Tarbiyaviy jarayonlarning asosiy funksiyalari.
29. Tarbiyaviy jarayonlarning tuzilishi maqsadlari va natijalari.
30. Tarbiyaviy jarayonlarni tashkil etishda yosh psixologiyasiga tayanishning ahamiyati.
31. Tarbiyaviy jarayonlarda o'quvchilarga individual yondashishning psixologik asoslari.
32. Tarbiyaviy jarayonlarning pedagogik-psixologik xususiyatlari.
33. Sinf rahbarining tarbiyaviy funksiyalari.
34. Maktab psixologining asosiy vazifalari.
35. Ta'lim muassasalarida psixologik xizmat va uning asosiy yo'nalishlari.
36. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor o'rinboslarining funksiyalari.
37. Ta'lim muassasasidagi ma'naviy-ma'rifiy ishlar.
38. O'quvchi shaxsi va o'quvchilar jamoasi.
39. O'quvchilarni kompleks rivojlantirish muammolari.
40. O'quvchilar tarbiya jarayonining asosiy sub'ekti ekanligi.
41. Tarbiyaviy jarayonlarda o'zaro muomala va dialogni amalga oshirish muammolari.
42. Kasbiy pedagogik faoliyatning mohiyati.
43. Pedagogik mahoratning komponentlari.
44. O'qituvchi rahbar va tarbiyachi sifatida.
45. Tarbiyaning psixologik qonuniyatlari va amalga oshirish mexanizmlari.
46. Ta'lim muassasalarida shaxslararo munosabatlarni rivojlantirishning pedagogik-psixologik yo'nalishlari.
47. O'quvchilarda ijobiy faoliyat tajribasini rivojlantirish motivatsiyasi.
48. Tarbiyaviy jarayonlarning mazmuni va asosiy prinsiplari.
49. Tabiiyat, jamiyat, inson, texnologiya va faoliyat usullari haqidagi bilimlar sistemasi.
50. Umummadaniyatni va tajribani egallash va saqlashni ta'minlovchi intellektual va amaliy ko'nikma va malakalar tizimi.
51. Ijodiy tajriba faoliyati.
52. Tarbiyaviy jarayonlarni insonparvarlashtirish va o'quvchilarni ijtimoiylashtirish.
53. Tarbiyaviy ishlar mazmunining milliy va umuminsoniy xarakterga egaligi.
54. Tarbiyaviy jarayonlarni tashkil etishning huquqiy-me'yoriy asoslari.
55. Tarbiya texnologiyalari va metodlari.
56. Tarbiyaviy jarayonlarni oldindan loyihalashtirishda tayaniladigan me'yoriy hujjatlar.
57. Tarbiyaviy jarayonlarni tashkil etishda gender yondashuvning ahamiyati.
58. Tarbiya nazariyasi va metodlari.
59. Tarbiya metodlarining tasnifi.
60. Tarbiyaviy jarayonlarda o'quvchilarni rag'batlantirish va jazolash metodlari.
61. Tarbiyaviy jarayonlarni nazorat qilish metodlari.
62. Tarbiyaviy jarayonlarni baholashda tayaniladigan me'yoriy asoslar.
63. Tarbiyaviy jarayonlarni tashxislash va korreksiyalash metodikasi.
64. O'qituvchi va o'quvchi munosabatlarni tashkil etishda insonparvarlik prinsipining ahamiyati.
65. Psixologik-pedagogik diagnostikaning asosiy muammolari.
66. Ta'lim muassasalarining tiplari va ulardagi tarbiyaviy jarayonlarning xarakteri.
67. Tarbiyadagi innovatsion yondashuvlar.
68. Mualliflik maktablari.

69. Tarbiyaviy jarayonlarni tashkil etish shakllari.
70. Sinf dan tashqari ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar.
71. Tarbiyaning turlari.
72. O'qituvchi, o'quvchi va ota-onalar orasidagi hamkorlik shakllari.
73. O'quvchilarning o'z o'zini mustaqil rivojlantirishi.
74. Tarbiya vositalari.
75. Moddiy-ma'naviy madaniyat elementlari va predmetlari tarbiya vositasi sifatida.
76. Tarbiyaviy jarayonlarni modellashtirish.
77. Tarbiyaviy vositalarning turli tumanligi va ularni tanlash hamda tizimlashtirish prinsiplari.
78. Tarbiyaviy jarayonlarda qo'llaniladigan dasturiy pedagogik vositalar.
79. Tarbiyaviy jarayonlarda avdiovizual va kompyuter vositalaridan foydalanish imkoniyatlari.
80. Tarbiyaviy jarayonlarda telepedagogikadan foydalanish imkoniyatlari.
81. Tarbiyaviy ishlar nazariyasi va metodikasining predmeti.
82. Tarbiya metodikalarining tarkibiy qismlari.
83. Sinf dan va maktabdan tashqari tarbiyaviy tadbirlarning maqsad va vazifalari.
84. Darsda o'quvchilarni tarbiyalash va rivojlantirish muammolari.
85. O'quvchilarda ilmiy dunyoqarashni shakllantirish, estetik va ma'naviy tarbiya.
86. O'quvchilarda mantiqiy va obrazli tafakkurni rivojlantirish.
87. O'quvchilarda fazoviy tasavvurlarni rivojlantirish.
88. Maktab va professional ta'limda tarbiyaviy jarayonlarni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.
89. Tarbiyaning empirik metodlari: kuzatish va tahlil qilish.
90. Tarbiyaning nazariy metodlari: taqqoslash va analogiya, umumlashtirish, abstraksiyalash, konkretlashtirish, analiz va sintez.
91. Tarbiyaning tashkiliy shakllari.
92. Tarbiyaviy jarayonlarning o'ziga xos xususiyatlari.
93. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosarining xonasi.
94. Fanlar bo'yicha sinf dan tashqari ishlar va ularning asosiy funksiyalari.
95. To'garak, fakultativ mashg'ulotlar va olimpiadalar tashkil qilish.
96. Sharq allomalari tomonidan ilgari surligan komil inson konsepsiyasining mazmun mohiyati.
97. Jadidlarning pedagogik merosida axloqiy va vatanparvarlik tarbiyasi.
98. Tolerantlik tarbiyasi va uning jamiyat hayotida tutgan o'rni.
99. Estetik tarbiyaning shaxs ma'naviy taraqqiyotida tutgan o'rni.
100. Besh tashabbus va uning ta'lim oluvchilar rivojlanishida tutgan o'rni.
101. O'quvchilarda shakllantiriladigan shaxsiy sifatlar va ularni tarbiyalash vositalari.
102. Huquqiy tarbiya va uni shaxs va jamiyat hayotida tutgan o'rni.
103. Huquqiy va fuqarolik tarbiyani amalga oshirish yo'nalishlari.
104. Estetik tarbiyaning asosiy manbalari.
105. O'quvchilarda o'zlikni anglash hissini tarbiyalashda qo'llaniladigan didatik vositalar.
106. O'quvchilarda "ommaviy madaniyat"ga qarshi immunitetni shakllantirish usullari.

O'QUV USLUBIY ADABIYOTLAR VA ELEKTRON TA'LIM RESURSLARI RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni. – Toshkent O'zbekiston, 2020 y
2. Mirziyoev SH.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, «O'zbekiston», 2016 yil, 56 bet.
3. Mirziyoev SH.M. Qonun ustvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: «O'zbekiston», 2017 yil, - 48 b.

4. Mirziyoev SH.M. “Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo’lishi kerak” 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari va 2017 yilga mo’ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo’nalishlariga bag’ishlangan O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining majlisidagi ma’ruzasi // Xalq so’zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar.
5. Mirziyoev SH.M. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi 07.02.2017 yil. // №PF-4947-sonli Farmoni.
6. Mirziyoev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: «O‘zbekiston», 2017 yil, - 488 b.
7. Navoiy, Alisher. To‘la asarlar to‘plami. – T.: G‘afur G‘ulom, 2011 y.
8. Abu Nasr Farobiy. “Fozil odamlar shahri”. – Toshkent: “O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi” Davlat ilmiy nashriyoti, 2004.
9. Abu Rayhon Beruniy. Qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar. – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyot-matbaa ijodiy uyi. 2021.
10. Ahmad Yugnakiy. Hibatu-l-haqoyiq. Tuzuvchi: Qosimjon Sodiqov. -Toshkent: "Akademnashr" nashriyoti. 2019-yil.
11. Avloniy, Abdulla. Tanlangan asarlar: 2 jildlik. 2-jild. Pandlar, ibratlar, Hikoyatlar, nabiylar hayoti, dramalar, maqolalar, sayohat xotiralari. – T.: «Ma’naviyat», 1998. – 304 b
12. Abdurauf Fitrat. Tanlangan asarlar. 4 jild.- T.: "Ma'naviyat"
13. Ishmuhammedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Tarbiyada innovatsion texnologiyalar. – T.: Iste’dod. 2010 y.
14. Ishmuhammedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta’limda innovatsion texnologiyalar. – T.: Istedod. 2008 y.
15. Ibraimov X., Quronov M. Umumiy pedagogika (darslik). – T.: “Sahhof”, 2023. – 416 b.
16. Yo‘ldoshev J.G‘., Ta’lim yangilanish yo‘lida. – T.: O‘qituvchi 2000.
17. R.G.Safarova. Kognitiv pedagogikaga oid nazariy yondashuvlar. Monografiya. – Toshkent: “Sence and innovation”, 2024. – 186 bet
18. Safarova R.G. “O‘quvchilarning kreativ fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirishning pedagogik mexanizmlari” metodik qo‘llanma. “Bookmany Print”. Toshkent – 2023. 70 b.
19. Safarova R.G. Pedagoglarning o‘quvchi-yoshlarda “ommaviy madaniyat”ga qarshi kurashchanlik ko‘nikmalarini shakllantirish sohasidagi kompetensiyalarini rivojlantirish vositalari // metodik qo‘llanma. Toshkent, “Tafakkur qanoti” nashriyoti 2020 yil 160 bet.
20. Tojiboeva X.M. Gender yondashuv asosida o‘smir yoshdagi o‘quvchilarda “ommaviy madaniyat”ga qarshi immunitetni shakllantirishning pedagogik strategiyalari: pedagogika fanlari doktori diss. T.: TDPU, 2022-yil. 222 bet

21. [http:// www.multimedia.uz/](http://www.multimedia.uz/)
22. www.zivonet.uz
23. www.pedagog.uz
24. www.inter-pedagogika.ru
25. www.pedsovet.org